

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{4}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foca apare în fie care
Sămbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un sir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVI.

Blaj, 10 Martie 1906

Numărul 10.

DESTRĂMARE.

Abia la câteva zile după disolvarea dietei, coaliția, care era cât pe aci să pună mână pe frânele guvernării — se destramă, văzând cu ochii. Alianța atât de artificială a coaliției, a trebuit să se desfacă în părțile ei constitutive, pentru ca lumea naivă, care o consideră drept o putere uriașă și compactă, să știe în sfârșit că n'a avut a face, decât cu o aglomerare de elemente eterogene, cari la cea dintâi sgu-ditură se separează, se destramă iarăși. Cât de grozavă, cât de ne-învingătoare știa să se prezinte une-ori coaliția! Oamenii cu mai puțină rutină politică începeau a esita dela o vreme, cine știe, dar dacă va ceda, în sfârșit Monarhul, căci oamenii coaliției nu cedează la nici un caz. Au rămas grozavi până în sfârșit; aceasta e partea consecuentă a atitudinii lor, pe care trebuie s'o accentuăm, fără îndoială. Era ușor atunci să faci pe grozavul; pe jumătate se simțiau în fotoliile de purpură, amăgiți cu toții de farmecul magic al cuvântului: putere.

Și cum mărirea e însoțită totdeauna de o încredere de sine nețărmată, puternicii situației nici nu-și mai puteau imagina ca ei să mai cedeze o iotă măcar din înaltul lor punct de vedere. Monarhul trebuia să cedeze deci, își ziceau ei.

Și iată iluziile lor de mărirea și de putere s'au spulberat ca pleava în vânt, și Monarhul nu a cedat nimic din prerogativele maiestaticice.

Amăgitoarea *Fata morgana* s'a spulberat și puternicii de ieri s'au văzut astăzi fără aureolă, și chiar fără mandat în cameră.

Pentru moment, încăpăținarea coaliției nu poate decât să ne înveselească, căci dacă ar fi luat o atitudine mai concesivă în postulatele relative la armată, ar fi primit (ni-o spune însuși organul semiofi-

cios al guvernului!) *mână liberă* în afacerile interne.

Aceasta „mână liberă“ în afacerile interne — destul de străvezie expresiune pentru confesiuni și naționalități — pare a mai întârzia însă.

Oăci de-odată cu spulberarea visurilor de mărirea a coaliției, s'a spulberat și actuala majoritate a dietei, care putea să ia atitudinea de până acum.

Când se vor face nouă alegeri?

Pe baza cărei proiect electoral se vor face?

Reuși-va coaliția de azi să reiasă și atunci la suprafață biruitoare, ca acum anul?

Cu greu credem.

Chiar șefii coaliției par a nu mai crede în această reușită.

Un stâlp puternic al lor, baronul Bánffy a rupt-o fățiș cu ei. Aceasta e senzația politică a săptămânii trecute.

Printr'o scrisoare lungă și motivată, fostul premier al țării — actual șef al opoziției obstructioniste — îi declară lui Kossuth, că se desface de coaliție și vrea să-și urmeze singur de aci înainte cariera politică. Motivele lui Bánffy sunt destul de zdrobitoare, de altcum. Îi spune lui Kossuth, că nu mai poate face parte dintr'o asociere, al cărei șef — Kossuth însuși — a declarat într'un prim-articol din ziarul „Budapest“, că el însuși n'a avut nici o încredere în reușita izbândei. Cum să mai pot eu lupta cu voi alătura — zice Bánffy — când nici chiar șeful nostru nu are încredere în reușită? Eu voi merge izolat, pe calea mea, dar cu credința, că pot să ajung la izbândă. Al doilea motiv — foarte serios acesta — este o enunțaiune a lui Kossuth, când acesta declarase, că va lucra din toate puterile, ca la eventualele nouă alegeri, partidul 48-ist să reiasă cu majoritate absolută a deputaților. În astfel

de împrejurări, stând Bánffy pe basa programei 67-iste, nu mai poate face parte din coaliție, căci după convingerea lui, o majoritate absolută a 48-iștilor ar însemna o piedecă constituțională în mersul afacerilor țării.

Șefii coaliției, mai ales independiștii, se arată foarte veseli de repășirea lui Bánffy, care le făcea continuă răsistență, convingși fiind, că o majoritate absolută a deputaților 48-iști în viitoarea sesiune a Camerei, nu constituie nici un obstacol pentru Constituționalism.

Din tonul inviolent însă, cu care îl timbrează pe Bánffy de *trădător*, credem că transpiră destul de vădit amărăciunea loviturii, ce le-a dat-o acesta.

Baronul Bánffy, cum se vede, speră să pună iarăși mâna pe putere. Deocamdată nu se poate spune nimic pozitiv. Credem însă, că Viena nu va putea reflecta la serviciile lui după afacerea Zeissig. Și credem, mai ales, că Viena nu va putea reflecta nici la un nou guvern și nici la nouă alegeri, până nu va fi convinsă pe deplin despre adevăratele convingeri ale locuitorilor țării.

Modificarea legii electorale, în mod cinstit și echitabil, se impune. Astfel, dacă coaliția ar reuși să iasă iarăși la putere, s'ar porni de capo aceiași luptă și frământare zădarnică, în care se cheltuiesc de vre-o doi ani în coace toate forțele țării.

Obiceiuri rituale.

Cetind răspunsurile date în numerii din urmă a „Unirii“, la chestia sulevată de mine, a-și avea multe de observat, dară mă mărginesc la următoarele:

Înainte de toate observ. că eu nu voiesc a abroga datina aceasta „motu proprio“ ori „brevi manu“, după cum mi-se atribuie din partea On. confrăți, căci atunci simplaminte nu scriam nimica în „Unirea“.

Eu am zis, că nu-s aplicat a observa această datină, nu din motive igienice ori practice, după cum zice On. Uva, ci din motivele amintite în corespondența mea trecută, pe cari le susțin și acum. Scopul urmărit de mine, cred că să va ajunge, dacă câți mai mulți On. confrăți vor comunica datinile din parohiile lor; căci clarificându-se chestia, sperăm că cei competenți ne vor da înviațunii, că dacă suntem datori a observa acea datină, ce trebuie să îndeplinim, ca să ajungem la ceva uniformitate. Căci trebuie să concedă ori cine, că e lucru inconvenient, că și în celea cinci parohii, din cari s'a publicat până acum datina aceasta, slujba respectivă să face în cinci forme deosebite, ceea-ce după Conc. I. provincial e spre scăderea cultului divin și e vătămarea autorității bisericești.

Eu cred, ba pot afirma, că nu ni-s'a propus nici unia în teologie înmormântarea așa, după cum o fac, pe cum nici mie nu mi-s'a propus așa, după cum o fac dânsii; ci fie-care a învățat datina din parohia sa, căci altcum nu se poate înțelege, că de ce să face în atâtea forme.

Dacă On. Ioan, ca un preot conștient, ar veni în parohia noastră, să facă „saracusta“ ori „punerea în sicriu“, oare cum ar face-o? Ori observa-va datina din parohia noastră? Dacă observă pe cea din parohia sa, atunci pe a noastră a abrogat-o, și poporul se miră că ce face; iară dacă vrea să observe pe cea din parohia noastră, atunci necnoscându-o, e silit a întreba dela cantor. Și cu ce se poate încunjuira aceasta? eu cred, că cu uniformitatea slujbei.

Că tipicul ar da libertate mare „celui mai mare“, adică preotului, aceea o trag la îndoială. Căci atunci să mă folosesc de o asemănare nedecentă, — dară cred că po-

trivită. — noi preoții suntem ca teatraliștii, avem înaintea noastră una și aceeași pică, pe care fie-care o predăm după individualitatea, capacitatea, temperamentul, cultura, dexteritatea, dispozițiunea etc. noastră. Tipicul nu-i dă libertate preotului, ci aceea și-o arogă preotul.

Trebuie să avem o normă, pe care să o observe și „preoții cei dispuși, și cei indispuși.“

Și confratele I. B. și dl Ioan, pe cum și Uva recunosc, că e greu de a se răspunde punctuos acestui obicei, parte pentru osteneala preotului (I. B.) parte dacă parohia e resfirată (Dl Ioan și Uva); aceasta e și drept, mai cu samă în o parohie, unde cu Sta cruce la bobotează umbliă preotul două săptămâni cu căruța, și unde este un părau lung de vre-o 5 km, altu 4 km, altu 6 km, altu 5 km, altu 16 km, o filia în depărtare de 18 km, alta 10 km, alta iară de 10, și una 32 km; și acestea toate în direcțiuni deosebite; și la celea mai multe drumuri rele de munte, și casele de o pușcătură una de alta.

Adevărată greutate e în timp de iarnă, când în celea mări multe casuri de moarte.

Zice dl Ioan, că fără supărare a împreunat „punerea în sicriu“ cu prohodul; dară noi nu putem face fără supărare, că dacă nu te-ai dus în prezină la casa cu mortul, n'ai făcut slujba „punerii în sicriu“; nu atâta li-e lor, ca să nu rămână slujba, — că atunci s'ar putea face laolaltă cu prohodul, ținându-se de acela, — ci ca să se facă în prezină; că cei mai mulți nici nu bagă mortul în sicriu, până când preotul n'a săvârșit slujba „punerii în sicriu“.

Cu privire la citatul adus din Teol. Past., numai atâta observ, că nu-i adus la loc.

Zice dl Ioan, că avem datini de ale noastre, pe cari să le stirpim. Asta o subscriu și eu, căci știu locuri, unde între altele cu aprobarea preoților s'a observat datini speciale, dintre cari amintesc numai done: 1. preotul când eșia cu darurile la intratul mare (sub Cheruvic), unii dintre poporeni se culcau cu fața la pământ, și preotul pășia peste fie-care din dânsii; iară 2. la finea liturghiei, când se desbracă preotul, stau în genuchi lângă ușa din dreapta a altarului, și preotul desbrăcându-se, pune pe dânsii hainele preoțești; și acestea ambele se fac în credința, că se vindecă de morb.

Acestea datini le recomand confratelui —f— spre studiere, că eu spunând sincer, fără de a le studia, nu le-ai observa.

Zice On. Dn Ioan și aceea, că făcând „Părăstasul“ prescriu în Euchologiu, și cetind încă 3 evanghelii, serviciul durează cel mult o jumătate de ceas. Asta e imposibilitate fizică, că „Părăstasul“ din Euchologiu edat în 1893, și într'un ceas cu greu se poate face, dacă se face după cum e prescriu, și dacă preotul basându-se pe autoritatea sa proprie, nu prescurtează în mod arbitrar, după cum se întâmplă în celea mai multe casuri.

Observ și aceea, că aici remunerațiune specială pentru „punerea în sicriu“ nu este; e tot atâta remunerațiunea și dacă o faci, ca și când nu o faci.

Că la Blaj să cetesc evangeliile patimilor la clerici și laici inteligenți; asta a fost mai demult, dară acum nu e.

Acum cetesc teologii evangeliile patimilor numai la clerici, și numai în o parte din zi; dară la laici a eșit din uz; sau cel puțin până când am fost eu în Blaj, nu s'a practisat.

FEUILLETON.

Profetul.

de Fr. Eichert.

Nu pot mai mult de-acum să cânt iubirea;
În zingănit de săbii schimb doinirea!
Nu voui cânta mai mult oftări deșarte,
Ci tunet, tunet inimelor moarte!

Voi la ospete-ați vrea să vă adune,
S'ati vrea să vă desmierd cu glas de strune:
Ci flacăra cântării-mi oțelite
Vrea să v'arete căile greșite!

Cine dorește doine domolite,
Le caută în luncile nflorite:
Căci mie codrii-mi poruncesc cântarea,
Când urlă 'n glas de vifor răzbunarea.

Din ropot greu și vuiet de copite
Împrumutaiu a ritmului sărite,
Si schinteieri de fulgere-orbitoare
Cântării mele datu-i-au culoare.

Eu nu sum cântăreț de vremi senine,
Poet de curte — lângă cupe pline; —
Profet, profet sum eu, ce dogenește
Cântând ce afund în suflet clocotește.

Nu dor de lupte-i, ce să cânt mă face,
Cântarea mea certând vrea să împace, —
Si-ar sângera pe câmpul de bătaie
Dacă s'ar stingea dragostii văpaie.

Nerian.

DOUĂ IUBIRI.

(Continuare.)

2

Câte-va zile tot așa a dus-o feciorul popii Iancu, se plimba în toată sara printre lunci și trecea repede — în sat — pe lângă zidul acela sur. Simția așa niște unde ușoare, străvezii, căldute, cum eacă să-i pătrundă întreg trupul dar cari se depărtau iară-și. Acasă, preoteasa nu i-a mai amintit nici odată de Ella, dar popa se uita din când în când cercetător la băiat. Nu avea însă nici el vreme, să se mai gândiască la toate. Era în toiul secerii, și-au venit românii găsiți de sârbătoare, cu trei ceterași după ei, să-i facă popii claca. Dan în ziua aceea și-a uitat și de căruță și de Ella. Că în holda înaltă cântau secerile, acolo undula șirul lung de fete, plecate peste mânăchurile grele, și cântau și ele cu obraji îmbujorați. În urmă feciorii chiuiau, stringeau în legăturile lucii znopii, îi ridicau și-i izbian apoi să steie în picioare. Țigani străngeau vârtos ceterile sub barbă și din când în când înodau vre-o coardă. Lanurile popii nu-s departe de pădure, și totuși nu găsești un fir mâncat de paseri. Dar pe lângă ele trece o cărarușă, pe care numai la căratul grâului și la culesul cucurazului umbliă cară. Ce să caute dar pe aci căruța aceea, care vine în pașul domol al cailor? Ce caută, nu știe nici popa Iancu, nici Dan, dar văd amândoi, că s'a oprit în capul lanului. Stă așa cât-va vreme, apoi văd că se coboară două chipuri de femei. Lui Dan i-s'a ridicat de-odată tot sângele în obraji, apoi s'a albit cumu-i părtele. Un fecior, trecând cu legături subnoară pe lângă popa, zise: „E baronița dela noi cu

fată-sa“. Iancu se uită mai bine. „N'au putut să-și vadă de drum. De altfel nici nu prea au drum pe-aci, numai își fac, că cine le oprește. Dar iată! Asta încă-i ceva. Uite, Dane, face sămă cu mâna. Cine știe, li-s'a fi stricat ceva la căruță. Mergi de vezi!“

Dan nu zise nimic, dar nu se mișcă din loc. „Ci mișcă-te, eu să merg? Și așa u'aș și să schimb o vorbă cu ele. Și sluga li-e ungur, de cei cu pălărie cât un cuib de țarcă“. „Nu mă duc, tată!“ „Atunci mergem amândoi. Ei, par'că te mănă oamenii!“

Nu era nimic stricat la căruță. Dar spunea baronița, că Ella voia să audă mai de-aproape cântecul fetelor și glasurile de ceteră, și să-i spună cine-va cum merge claca asta. Preotul n'a stat mult aci, și-a ridicat pălăria de paie și s'a dus. Dan nu vedeă numai pe baronița. Asta se mira cât de frumos vorbește Dan ungurește. „Anzi d-ta, în doi ani să știi așa de bine o limbă e lucru rar. Se vede că ai bun cap“. Și baronița privi lung la fruntea lui largă și luminoasă.

„În anul viitor tot la noi o să continui? E foarte bine așa. Înveți o limbă, după care poți trăi. Câte slujbe nu ți-se deschid. D-voastră românii faceți rău, că nădăjduiți numai la preoție.“ Dan nu înțelegea nimic din ce-i spunea baronița. Ar fi putut sta așa, cu capul plecat, ori cât de mult, și nu ar fi avut un cuvânt de spus. Dar un glas argintiu li umplu de fiori tot trupul.

„D-ta ești de mult acasă?“

— De patru săptămâni, domnișoară.

Zice în fine On. dn Ioan, că după credința dânsului „factorii competenți nu au compus acest op din deplină cunoștință de cauză, și pe temeiul acesta: din largă și părintească precauțiune.”

Că din ce motiv nu s'a compus opul, nu cerc; fără dacă primim afirmarea de sus a d-lui Ioan, atunci ar urma, că Conc. I. prov. când a decis edarea opului nimit, ori nu a fost în „deplina cunoștință de cauză”, ori „n'a avut largă și părintească precauțiune”, decidând să se facă un lucru teoretic, care nu să poate pune în praxă.

Și aceasta urmare a afirmării sale, cred că nici On. dn Ioan nu o susține.

De altcum mă alătur și eu la acea: că „dorim și păreriile altora.”

V. G.

CORESPONDINȚE.

În fața misiunilor.

Dela graniță, în Martie 1906.

În ultima mea corespondință am afirmat, că „avem noi obiceiuri rele, cari sunt numai ale noastre, și acele ar trebui stirpitate.”

Urmând acestei aserțiuni și adânc convins fiind, că prin împlinirea conștientă de misiuni, în privința asta se pot obține rezultate peste așteptare, acum când acele misiuni sunt mai generalizate, doresc a scrie ceva cu privire la subiectul lor.

Așa cred eu, că tocmai în urma idealului „de a reinol toate în Hristos”, scopul primordial al misiunilor este restaurarea și edificarea poporului în toate direcțiunile. Și oare se poate așa ceva, fără de a com-

bate cu succes ce viciile grasescă în cutare parohie? Nu se poate.

Viciile și defectele mai generali au fost și sunt des cerute. Nu așa stăm însă cu cele mai locali. În privința asta cei competenți din parohiile, unde vor să se țină misiunile, ar avea tocmai în favorul lor impusa și plăcuta datorință, ca despre viciile și lacunele existente în parohia lor, pe cum și despre cauzele adevărate, să informeze conștientos, încă odată zic: conștientos, pe conducătorul misiunilor, care la timpul său va împărți materialul de așa între misionari, încât aceștia după o pregătire potrivită, să poată combate cu efect, ceea-ce e de combătut. Predicile vage și lipsite de ilustrări, aluziunile de silă improvizate și nepotrivite, nu pot să deprindă efectul dorit. Țintind a cultiva cu succes oare-care soi de plantă, înainte de toate trebuie să cunoaștem bine terenul, pentru ca lucrul și sămânța să nu devină iluzorii, cheltuieli zădărnice. Cunoașterea terenului va fi informațiunea competentă, iar cultivarea cu succes va fi misiunea însăși. Cam astfel contemplez eu rezultatul dorit al misiunilor.

Acum să-mi urmeze și ilustrarea argumentațiunii. În cutare comună mare și respirată însă tot vici Domnului aparținătoare, grasescă viciul hădos al „căsătoriilor de probă”. Ținăr și ținără se prind de mână, și haid să trăim la olaltă! Un individ inteligent și vrednic de credință din acea comună, spune, că dintre 10 cununii legali, acestora le-a premers cel puțin 8 căsătorii de probă. Tristă stare, nu-i vorbă. Dar noi să ne întrebăm, cam câte vor rămânea nebinecuvântate și câte se vor desface, iar fructele rămân?

Să presupunem, că în comuna aceea se vor face misiuni. Conducătorul nu are informațiune exactă, iar misionarii cu atât mai puțin. Apoi să punem cazul, că în decursul misiunilor se va combate și concubinatul dimpreună cu urmările lui. Ei, dar dacă stratul cald al tuturor viciilor, dacă „căsătoriile de probă” nu vor fi cunoscute ca atări, cari au urzit concubinatele, pruncii nelegiuți și în genere imoralitatea distrăgătoare, întreb, se vor putea combate cu succes viciile pomenite? Nu cred!

Numai conducătorii locali cunosc bine boala cutărei parohii. Iar aceasta să o descopere (în loc să tacă), pentru că baremi misionarii să o poată opera cu succes.

Încolo și eu profesez principial, că „și misiuni și preoți!”

Ioan,

REVISTE.

Budapesta. Guvernul voiește să contragă un împrumut dela băncile din Budapesta de o sută milioane coroane. Banherii magiari și-au pus banii cu toată prevenirea guvernului neconstituțional, ca să-l ajute să poată sdrobi mai ușor coaliția constituțională. Fapta aceasta a banherilor magiari, foile coaliției o timbrează de nepatriotică, căci ei dau prin aceasta în mâna guvernului arma, cu care să-i poată sdrobi cu siguranță. Coaliția a voit, ca neplătind poporul dările să aducă guvernul în

— Mult, eu ls numai de două. Și ce faci dta pe acasă?”

Dan nu zise nimic, dar baronița răsese: „Ce să faci? Tu gândești că toți oamenii ca tine, Ella? El aici a crescut și nu se dorește într'alt loc.

— Vezi, mamă, cum ești și tu. Par'că eu m'aș dorl într'alt loc.” Ella își tutoarse capul cătră secerătorii. „Câți să fie de toți oare?” Dan privi și el lung într'acolo, ca și când nu ar fi văzut nici când pe oamenii aceia, apoi când își intoarse capul văzu iar pâlărioara aceea albă și ochii negri, cari s'au uitat atunci din trăsura la el. Nu putu să spună o singură vorbă, ci baronița zise în locul lui: „Vor fi așa la 150”. „Ba, sunt 200”, zise acum Dan. Ella ar fi dorit să știe multe de toate, până și ce cântă tetele. Feciorul popii Iancu răspundea la început rar. În două-trei cuvinte, dar încetul pe încetul glasul i-se înălța. Își perdă tremurarea, și răsuna învăluit par'că de-o căldură dulce, așa cum îi era glasul, când răspundea înaintea dascăliilor. A dat să-i spună pe unguște unele cântece, pe cari le trăgănuu acum secerătorii. Dar în multe locuri se poticnia, nu afla cuvântul, ori de-l afla, simțea cum i-se aprind obrăjii. Ella rîdea că nu știe așa cuvinte ușoare pe unguște. „Știi d-ta, știi, dar ar trebui să știi și mai bine. Cât stai acasă uți și ce știi. Ce zici, mamă, n'ar fi bine, să nu-și uite? Apoi vezi, dela noi ai mai putea să înveți câte ceva.”

Baronița nu zise nimic, ci privi iar la fruntea lămoasă a lui Dan. Așa înalt, suleget, cu privirea deschisă deșteaptă, așa lăger de ținăr nu a văzut ea printre odraslele magnaților lor. „Așa-i, Ella, că-i drăguț

băiat?” zise ea pe nemțește. Ella nu răspunde, ci privi cu ochii mari, umezi la Dan, care înțelegând și el atâta potop de nemție, se îmbujoră la față, de părea că-i va țîșni sângele din obraz.

Baronița întinde mâna ficiorului popii Iancu și se urcă în trăsura. Ella rămâne nemșcată înaintea lui Dan, cu ochii în pământ. Mănuța i-se ridică de câteva-ori, dar se lasă iar în lungul trupul svelt, ce părea că începe să tremure, cum ar tremura un fir de trestie la adierea zefirului. Apoi porni de-odată sprintenă, ca și când s'ar fi speriat de ceva, și se lipi de mamă-sa în trăsura. O prinse de după gât. „Cât e de bine aici, mamă unde mergem noi acum?” „Putem s'ajungem până nu sînteste soarele la marginea pădurii. Știi, trebuie să luăm ojina acolo. Ce zici Ella, ți-e frică? N'are de ce să-ți fie. Lupii pornesc târziu din văgăunile lor. Și-apoi dacă vrei tu, vine și ficiorul popii cu noi. El știe toate locurile cu primejdie, că doar pe aici a crescut”. Și mama și fata priviră acum la Dan, care sta în marginea drumului, cercetând cu ochii depărtări foarte mari. Soarele ce se apropia de sfințit, înveșmântându-se în purpură, îi scâldea fața și fruntea într'o lumină tare. După ce-l priviră mult așa în lumină, Ella îmbrățișă iar pe mamă-sa, și baronița chemă pe Dan să meargă cu ele. Dan avea simțământul, că are să se topiască aci sub privirile Ellei. Simțea că trebuie să meargă, și totuși atâta s'a împotrivit, până ce baronița era pe-aci să se mînie.

Drumul acesta și ojina dela marginea pădurii o săptămână întregă l-a ținut în ferbințeli pe feciorul popii Iancu. Preoteas-

li spunea că prea e palid, prea de multe-ori se îmnedecă prin casă, și-l întreba că ce are? Bolnav e? „Nu mi-e nimic, mamă, ce să-mi fie. Ia, se apropie Septembrie și plec iar în străini. Ce să-mi fie?” Mergea în grădină, acolo sub nucul ce lăcia ca bronzul în lumina soarelui. De sta cu ochii deschiși, vedea stejarul dela marginea pădurii. Vedea cum razele soarelui ce apuneau se furișează printre frunze și se joacă în șuvițele de păr ale Ellei, ca o mângâiere, ca o desmierdare, venită dela un suflet îndrăgit, ce-i desparte. Auzia glasul acela curat, așa de curat, încât de-atunci par'că i-s'au înseninat toate glasurile omenești, chiar și a slugii, când răcneste la boul ce dă să împungă. Și de câte-ori îi auzia, părea că-i învălue inima valuri ușoare, lămoase, ce-l gâdile, așa-l gâdile, de-i vine să rîdă. Vedea mănuțele albe — niște mănuțe de cum le vezi să le iei, să ți-le lipești de obraz, și să nu-ți acopere nici jumătate obruzul. Și cu mănuțele aceste îi da Ella când o prăjitură, când un picior de pui tript, și rîdea Ella, când el scăpă vre-o bucată, ori când îi tremura așa tare pătărelul cu vin în mână.

Dacă-și închidea ochii, avea senzația, că și acum e în trăsura, și că sboară cași într'un potop de tropot, dar totuși căruța mergea așa de lin, ca și când ar aluneca pe o apă. Șede cu fața spre cele două femei, și atâta se uită în ochii lui, până ce i-se pare, că unul vede prin ochii celui-alt o lume așa de frumoasă, de nu li-să mai puteau despărți privirile. Și când pleoapele i-se ridică, tresăria neștiind, că unde e acum. Cu ceva numai nu era mulțumit de câte-ori se gândia la zina

imposibilitate de a lucra din lipsa de bani și iată acum vin însuși ungurii, cari văd lucrurile în colori adevărate, și dau bani guvernului, ca să poată aduce în țară ordine.

Asentările să vor ține în primăvară. Provocările de prezentare să vor face de-a dreptul de forul militar. Cei ce nu să vor presenta la asentare, vor fi aspru pedepsiți.

România. Duminică trecută s'au ținut la București două mari întruniri politice a partidelor din opoziție. Liberalii s'au adutat la „Dacia” sub presidența d-lui C. F. Fussea, iar conservatorii-junimiști în sala dela teatrul liric, sub presidența d-lui C. Olănescu. În amândouă întrunirile se vestește procedura actualului guvern, care crează imposite nouă, face risipă cu banii publici și exploatează funcțiile publice în favorul partidului.

Lucrările pentru expoziție continuă sub conducerea iscusitului dr. Istrati cu mult zel; câmpul Flarelui învie ca în povești.

Franța. Sfinția Sa Pontificale a consacrat la Roma 14 episcopi francezi pentru scaunele vacante. La ceremonia aceasta impunătoare au fost de față câteva mii de francezi veniți în procesiune.

Inventarisirea bisericilor decurge și acum în mijlocul celor mari tulburări. Oficialii încredințați cu executarea acestui lucru procedează în chip foarte vătămător pentru sentimentele religioasă a credincioșilor, de aci adese lupte sângeroase, cari se termină cu moarte. Pentru turburările acestea a fost și în cameră o scenă furtunoasă, care s'a terminat cu aceea, că propunerea pentru încredere guvernului a căzut cu majoritate de 50 voturi. Ministerul Rouvier a și prezentat dimisia presidentului, care a și primit-o.

În legătură cu proiectul de separație a bisericeii, se anunță din Roma, că un necunoscut a pus la dispoziția Sfinției Sale suma de 2 milioane. Se crede, că acest dar provine dela ex-impărăteasa Eugenia.

Sârbia. Războiul vamal cu Sârbia să continuă. Încercările de pace, ce s'au făcut în zilele trecute, nu au dus la rezultatul dorit. În urma acesteia guvernul Sârbiei și-a dat dimisia.

Înainte Sârbiei stă ori războiul vamal, care ar duce-o la ruină financiară ori primirea tuturor punctelor, ce i-le pune Austria, prin ce ea s'ar simți de tot umilită. E de provăzut însă, că interesul va în-

vinge mândria. Ordinațiunea ministerială, prin care să proclamă războiul vamal, a apărut în foaia oficială din Viena, în foaia oficială ungurească nu a apărut, ceea-ce a indignat tare mult pe patrioți. Ei văd în acest fapt degradarea Ungariei la o provincie austriacă.

Rusia. Din imperiul marelui țar mereu sosesc știri neliniștitoare. Se vestește adecă din Petersburg, că în contra țarinei mame s'a comis un atentat cu bombă explozivă. A fost numai un noroc deosebit, că țarina a scăpat. Vizitiul și doi servitori au fost foarte grav răniți. Tot din Petersburg se anunță și aceea, că Rusia stă în preajma unui nou războiu tot în orient, de astădată cu China, deoarece-ce aceasta se prepară să ocupe provincia Amur, din vecinătatea Mandjuriei.

Spicuri.

În nr. 7. din „Renașterea”, ce apare la Caransebeș, cetim următoarele constatări:

„Ce privește apoi moralitatea și prudența pastorală, cu care își conduce atât preoțimea greco-orientală, cât și cea greco-catolică, turma cuvântătoare la limanul fericii temporale și eterne, scriitorul acestor șire n'a putut afla altă diferență, decât că pe când preoțimea greco-orientală, cel puțin în părțile banatice, de cari și este vorba

aceea. Ella a zis că așa e voia ei, să audă o cântare, ca aceea dela seceră. Și Dan a trebuit să cânte o doină! Cum va fi cântat? El nu și-a auzit glasul de loc, dar bine nu a putut să cânte. O, va fi cântat rău de bună samă! Dacă nu, Ella de ce ar fi rămas așa de serioasă, și părea că ochii ei is alții acum? De bună samă îi va fi părut rău, că l-a pus la o încercare așa de nepotrivită pentru el. Adecă stai, potrivită ar fi fost ea, că doamne, ce cântec frumoase știa Dan, atunci însă nu a fost potrivită.

Popa Iancu nu zicea nimic, ci ochii i-se încruntau din când în când, uitându-se la băiat. Dar încruntarea trecea grabnic, și când preoteasa îl întreba pe Dan ce are, popa se răstia cu vorbe aspre: „Ce să aibă? Nimic! Vezi bine că nimic, dar voi femeile, cu atâtea întrebări îmbolnăviți și pe omul cel mai sănătos.”

Dan n'a mai cutezat să meargă niciodată pe drumul dintre iunci, nici la lanul, unde a fost grâul lor. Pe lângă zidul sur, înalt, trecea cu capul în pământ, ca și când l-ar alunga cineva. Acasă putea să cetească mai bine, și preoteasa se bucura, când băga de samă, cum i-se rumenesc pe fie-care zi obraji.

Dar înainte de Septembrie — Dan trebuia să colinde odată tot hotarul, că se desparte pe un an de el. Numai câte-va zile mai are, și va pleca acolo, unde, Doamne cât e de strimta lumea. Feciorul popii Iancu își vede pentru cea din urmă oară locurile scumpe. Dar de ce-i venia așa de cu supărare, când trece pe lângă o măgură, pe lângă un păraiaz, și se gândia: până la anul n'o să le mai văz! Știe Dum-

nezeu sfântul, ce inimă are omul câte-odată. Stai în loc tu și te gândești, că-i inima ta, și nu pricepi. Așa și Dan acum.

Porni spre casă nemulțumit cu sine, și cu presimțul, că trebe să se sfădiască cu cineva. Și cu cât se apropia mai mult de sat, cu atâtea inima i-se făcea tot mai amară. Era așa pe la însărare, când potolindu-se căldura, mieriele galbene flueră tare și curat din prunii grădinilor. Numai câte una dă să se inee câte-odată. Așa o răcoare senină plutește de-asupra grădinilor largi, iar pe hudițile mai ascunse se pornesc umbrele, umede parcă. Pe lângă zidul înalt, Doamne, ce răcoare-i. Și Dan nu trece acum grabnic pe lângă el, ci se gândește: „Oare de ce-i așa de rece zidul acesta? Dar nu se gândește mult la asta, căci de după el, din grădină, sufletul unui cântec prinde, să se strecoare printre arborii bătrâni, să se învâle prin coroanele lor bogate, să se imprăștie apoi tânguindu-se, umplând grădina toată. Era un plâns domol de strune, din care se desprindeau suspine calde, înlăcrimate. Dan se opri lângă zid, aproape de poartă, ca înlemnit. Nici nu bagă de samă, cum s'a deschis poarta și o căruță cu doi cai suri eși în drum. Sluga se întoarse, să închidă celea două aripi mari, grele ale porții, și stătă apoi locului, uitându-se la Dan.

„Zice frumos hoța, Domnișorule, așa-i că zice frumos? Ascultă și d-ta, că eu era să nu mai pornesc odată după trifoiu!”

Dan tresări și se uită la român. „Cine zice acolo din ceteră?”

— Cine se zică, baronița ai tinără. Să vezi, ce mai puin de fată. Dta n'o cunoști?

— Nu! zise Dan și porni grabnic spre casă. Abia sara târziu se gândi mai deslușit: să fi cântat el totuși frumos atunci în pădure, că Ella cânta acum pe violină doina, ce i-a tremurat-o el atunci.

În celea trei zile din urmă Dan n'a vorbit nici zece cuvinte. Își pacheta cărțile, și nu le putea potrive bine. Preoteasa îi ajută, dar după ce le puse odată în rând, lui nu-i plăcea, și se apuca să le așeze altcum.

În ziua plecării, preoteasa nu se putu răbda să nu-i zică: „Auzi, Dane, spune-mi tu mie ce ai pe suflet. Vezi, n'ai plecat nici când așa de fără voie ca acum. De ce nu vrei să-mi spui?”

— Cum să-ți spun, mamă, dacă nici eu nu știu. Iacă, m'a cuprins și pe mine așa o jale. Dar o să-mi treacă, numai să mă apuc odată iar de învățat.

— Vezi bine că o să-i treacă, zicea popa. Trebe să treacă. Acolo n'are vreme de gândit. O să-i treacă, Mario, n'ai grije.”

Dar când sluga Gheorghe sta cu căruțul gata înaintea pridvorului, Dan nu știa încătrân să-și îndrepte privirile pline de lacrimi. Când sărută mâna popii, din gene i-se desprinse un strop cald. Iancu îl îmbrățișă, apoi eși grabnic în curte să deschidă poarta. Când eși căruțul, Iancu răcni odată la un mânăz, ce da să scape după trăsura, de bietul mânăz se întoarse, ca lovit cu parul, și fugi în grajd ca alungat de streche.

(Va urma.)

I. Agârbiceanu.

aici, deși destul de binigor situată materialicește, într-una lamentează până și în prezența turmei, ce păstorește, că-i sunt venitele slabe, că poporul e îndărătnic și nu vrea să plătească reotului, cele ce sunt ale preotului; pe atunci preoțimea greco-catolică, deși materialicește situată mai rău ca cea greco-orientală, se mulțumește cu mai puține venituri din partea credincioșilor săi; ba de multe-ori nu reflectează de loc la crucerul parohianului său, numai cauza unirii să nu deie de mal din pricina pretențiilor materiale. Și abnegațiunea, ce această preoțime dovedește în privința aceasta, este de admirat. Cunoaștem protopopi greco-catolici, al căror venit anual abia se urcă la suma de 800 cor.; pe când unor protopopi greco-orientali nu li-e este destul câte două sesiuni de pământ, birul dela preoți, venitul parohiei protopresbiterale, pașalul de câte 4—600 cor. ce primesc dela consistorul diecezan, ședuiile sau desdaunarea pentru ședurile de canonici; mai comit și multe lucruri neierate, numai să-și poată împlini nezațioasele poftite după bunuri materiale. Unde sunt apoi sumele enorme, ce incurg în pungile unor protopopi gr-or. din incidentul și cu ocaziunea deplinirii posturilor preoțești și învățătoarești, dar mai ales a celor preoțești? Deplinirea parohiilor, mai ales a celor bune, aduce pe sama unor protopopi de ai noștri un venit, care face din acei protopopi, adevărați boieri, în stare să cerceteze an de an stațiunile balneare cele mai renumite.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Dl. Samoilă Crăciun, proprietar în comuna Doștat, a binevoit a dărui un rând de ornate sacre, de catifea neagră, pe seama bisericii gr-catolice a Bozului, pentru care generoasă faptă, în numele credincioșilor de aici, prin subscribul 1-se exprimă cea mai ferbinte mulțumită, poftindu-i ca Atotputernicul să-i răsplătească însuși. Boz, la 6 Martie 1906. — *Ioan Miclea*, preot gr-cat.

Știri personale. Păr. canonic *Dr. Augustin Bunea*, a plecat Dumineca trecută la Roma, spre a face studii istorice în biblioteca vaticană, pentru o nouă scriere, ce pregătește acum. — Să umble cu bine!

Din Arhidieceză. Ultimul cercular publică rațiunile pe 1905 a fondurilor preoților deficienți văduvelor și esactoratului arhidiecezan. Extragem câteva date: *Fondul deficienților* a încasat an. tr. sub titlu de taxe preste 17 mii cor. cu 7½ mii cor. mai mult ca anul premergător, și afară de aceea încă 4400 cor. 2% din subsidiul erarial, cu toate acestea au mai rămas 213250 taxe nesoluite. Dacă preoțimea noastră își va împlini tot astfel datorințele atunci se pot ajuta și văduvele, după ce ½ din taxe trec la fondul lor. Deficienți au fost 20 cu pensie de 400 cor. maximul după statute pe periodul de 10 ani. Averele fondului e aproape 105 mii cor. o creștere de 16 mii cor. față de 1904. — *Fondul văduvelor* a încasat sub titlu de taxe de cușnie dela clericiei, cari nu se căsătoresc cu fete de preoți, cor. 4300, cea mai mare sumă, de când s'a statorit. La văduve s'au împărțit cor. 16 mii ajutoare. Averele acestui fond se apropie de 400 mii cor. Pe anul 1906 s'au dat unei văduve 114 cor. unui orfan, fără mamă 57 cor. celorlalți 38 cor. Ajutorul cel mai mare e de 399 cor. — *Fondul esactoratului* a încasat peste 3400 cor. taxe, mai rămânând restanții de 1200 cor. Averele fondului e de 2838 cor. Observăm că venitul anual curat, îl împarte cu fondul reuniunii bisericilor, menit pentru ajutorarea bisericilor sărace. Din venitul anului 1905, s'au dat numitului fond peste 800 cor.

Redacțional. Cu 1 Martie n. dl. *Lucian Bolcaș* a eșit din redacția „Poporului român” din Budapesta. Se știe ce activitate intensivă desvoltase Dsa, special în chestia cu adunările populare. — Departarea Dsale nu va putea fi decât regretată de cetitorii acelei foi.

Știri literare. „*Musa Română*” a reapărut în editura dr. *Eugen Solomon*, având redactor pe distinsul nostru maestru *Iacob Murășianu*. Nr. 1. frumos tipărit la Lipsca, conține un marș din cântece românești. Uvertura din *Erculeanu*, o baladă de neîntrecută frumuseță artistică, apoi jocul bănașan lugojana, priceasna dela Paști și o română din opereta „*Scara Măști*”. Toate sunt compoziții proprii ale prof. *Murășianu*. Îndemnăm cu tot adinsul pe cetitorii noștri, să-și procure revista „*Musa Română*” unde vor găsi comori de armonie din cântecele populare. — „*Nucleusa*”, Nr. 3—4. apărută la 20 Faur v. conține o mulțime de ilustrații frumos executate și articoli umoristici și satirici, foarte bine succesi. O recomandăm. — „*Luceafărul*” nr. 4. conține poezii de *Goga*, *Iosif*, proză de *Slavici*, *Ciura*, *Pârvan*, *Simionescu* ș. a. apoi ilustrații naționale. — „*Convorbiri literare*” nr. 2. are o elogiasă dare de samă asupra poeziilor lui *Goga*, scrisă de *Dr. Sextil Pușcariu*, o novelă de *Sadoveanu*, studiu de *Iorga*, *Bogdan* ș. a.

Pentru amatorii de colecțiuni. Câteva colecții complete din „*Voința*”, foaie săptămânală, apărută în *Bistrița* (1903—1904) se află de vânzare cu prețul de 15 coroane o colecție legată la *Dl. Lucian Bolcaș*, *Budapesta VII. Izabella-tér 3 szám.*

Convocare. Membrii reuniunii „*Maica Domnului*” a femeilor gr-cat. pentru decorarea bisericii din *Noul-român*, prin aceasta se convoacă la a doua adunare generală, ce se va ține în 11 Martie n. pe lângă următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul despre activitatea comitetului și averii reuniunii. 3. Alegerea unei comisii de 6 pentru censurarea raportului de sub p. 2. 4. Raportul comisiei. 5. Statorirea bugetului pro 1906, prezentat de comitet. 6. Alegerea oficialilor și a comitetului administrativ. 7. Alegerea alor 3 membri în comisiunea verificatoare. 8. Eventuale propuneri. 9. Închiderea ședinței. *Noul-român*, 28 Februar 1906. — *Maria Bonca*, presidentă. *Alexandru Bugner*, secretar.

Reuniunea română de înmormântare din *Tohanul-vechiu*, și-a ținut în 4 Martie 1906, adunarea sa generală. Din raportul direcțiunii s'a constatat progresul frumos, ce a făcut această tinără societate în timp de doi și jumătate ani de existență. Reuniunea are de prezent 300 membri plătitori. În anul expirat 1905, a plătit 340 cor. ca ajutoare ereziilor celor 6 morți din reuniune. Fondul de rezervă, depus la bancă, atinge suma de 1006 cor. 47 fl. Numărul membrilor este în creștere. Adunarea generală aprobând cu plăcere rațiunea anului 1905, cu unanimitate, a reales pe un nou period de 3 ani pe vechiul comitet al societății în frunte cu d-nii: *Moise Brumboiu*, director, *Greg. Manoilă*, cassar și *George Oprea*, notar.

Semnele vremii. *Nicolae Lungu*, preot gr-ort. în *Györök* com. *Arad*, s'a sinucis, trăgându-și un glonț de revolver. Așa de mult a scăzut credința în inimile preoților români, cât își uită cu totul de Dumnezeu?! e un trist semn al vremii, și n'am dori să mai aibă imitatori!

Nr. 5896/III 1906.

Direcția financiară reg. ung. din Aiud.

A V I Z.

Pentru distribuirea dreptului de mare trafic de tutun și sare în *Blaj*, se va ține licitare în scris la direcțiunea financiară reg. ung. din *Aiud* (*Nagyenyed*) în 19 Aprilie a. c. Informațiuni mai detaliate se pot primi la orice direcțiune financiară. — *Aiud*, 26 Februarie 1906.

Direcțiunea reg. ung.

Aviz. Subscribul am onoare a aduce la cunoștință, că mi-am mutat cancelaria mea advocațională din *Iara-inferioară* în *Turda*, strada *Jókai* Nr. 30. Totodată vin a aduce pe această cale sincerele mele mulțumite tuturor cunoștințelor din *Iara* și jur, pentru sprijinul și bunăvoința, cu care m'au onorat, rugându-i să-mi păstreze și pe venitor această încredere — fiind hotărât a continua praxa din *Iara*, întocmai ca și până acum. *Turda*, la 5 Martie n. 1906. — *Dr. George E. Pătăceanu*, avocat.

Izvor de petrolu la noi. În jurul satului *Basna* se vestește că s'ar fi aflat straturi geologice, cari presupun existența petrolului și la noi. Se continuă cercetările.

Mulțumită publică. Comitetul „*Societății meseriașilor din Blaj*” se simte îndatorat a aduce cele mai vii mulțumite *D-lui Aurel C. Domșa*, redactorul „*Unirii*”, și *D-lui Iustin Nestor*, candidat de avocat, pentru frumoasele donațiuni de cărți, făcute bibliotecii meseriașilor noștri. Primul a dărui 23 piese teatrale, iar al doilea 56 cărți instructive și de valoare, din literatura românească. Dumnezeu le răsplătească cu bine! Din ședința comitetului, ținută în *Blaj*, la 3 Martie 1906. — *G. Precup*, president. *Demetriu Turcu*, bibliotecar.

Necrolog. † *Ioan Muntean*, învățător gr-cat. în *Buciumi-șasa*, după o activitate de 22 ani pe terenul instrucțiunii, a încetat din viață Duminecă în 4 Martie a. c. în etate de 45 ani.

Odihnească în pace!

Oroloage de aur și argint și tot soiul de obiecte din aceste metale se pot afla și câmpără cu toată încrederea dela firma *IULIUS ERÖS* din *SIBIU*, care atât în executarea serviciului, cât și a prețului merită toată considerarea. De ce să umblăm după lucruri rele pe airca, când celea bune le aflăm la noi acasă? (6)

Posta redacțiunii.

Meditația, a sosit, în numărul proxim va intra.

I. B. Am primit cartea, dar prețul? scrie-ne să-ți trimitem banii, mulțumitele țile anticipăm.

EMULSIO

este fluidul, care constă din un amestec de oleiu sau unsoare cu apă. Laptele și untul sunt emulsiuni naturale, în cari unsoarea e împărțită în globulele mici și pe o formă de mari. *Emulsiunea de Scott*, e de aceeași compoziție, cari se pregătește din oleiul cel mai fin de pește de *Norvegia*, amestecat fiind cu var și hipofosfit de natriu. În casurile, când ai lipsă de oleiu de pește, se recomandă cu deosebită căldură *Emulsiunea de Scott*, fiind bună la gust și ușor de mistuit.

Pescarul cu batogul cel mare este semnul de garanție al procedurii veritabile a *Emulsiunii lui Scott*.

Să poate afla în ori-ce apotecă.

Trimițându-se 75 fleri, și provocându-se la „*Unirea*”, primește fie-care franco o sticlă de mustră dela *Dr. BUDAI EMIL*, „*farmacia orașului*”

BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Prețul unei sticle originale costă 2 cor. 50 fl.

FLORICELE DE CÂMP,
schite ușoare. De *A. C. DOMȘA*

Prețul 1 coroană.

(6)

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Hipnotizmul.

(Continuare)

De aci urmează, că în cazul, când printre fenomenele hipnotice inferioare, și ca atari naturale, se amestecă și de cele superioare, folosirea hipnotizmului nu mai e iertată nici din motiv terapeutic. Pentru că în cazul acesta nu ar mai fi vorba de fenomene naturale, produse de cauze naturale, ci de fenomene preternaturale, produse de spirite rele.

Aceasta e credința și a altor scriitori creștini. Așa profesorul Irotin ¹⁾ e de credința, că: nu se pot explica pe cale naturală, de cumva există, următoarele fenomene hipnotice: *influența medicinelor, din depărtare; și vederea lucrurilor ascunse, ori din locuri depărtate.* De aceeaș părere e Méric, ²⁾ carele atribuie hipnotizarea persoanelor din depărtare, și cunoașterea sigură a lucrurilor din depărtare, spiritelor. Tot de părerea aceasta e și Castelein, ³⁾ carele zice, că *sugestia mentală și efectul medicinelor din depărtare* nu se pot produce decât cu ajutorul spiritelor rele. Aceasta este în fine și părerea teologilor și a moralistilor: *Bernard Jungmann* ⁴⁾; *I. P. Gury — A. Ballerini* ⁵⁾; și alții.

Aceasta este și credința bisericii, exprimată prin rostul congregațiilor din Roma. Căci ori de câte ori au fost ele întrebate despre liceitatea hipnotizmului, cum se numia pe atunci, totdeauna au făcut deosebire între fenomenele naturale ale hipnotizmului, și între cele preternaturale, adică cele superioare, și au zis, că folosirea magnetizmului ori hipnotizmului, în care se întreș și fenomene superioare, nu e iertată; e iertată însă folosirea hipnotizmului adevărat, — nu din curiozitate, ci din cauze juste —, pentru că e iertată folosirea de mijloace naturale pentru obținerea de efecte naturale.

Astfel întrebată fiind Congregația S. P. (Sacri Onicii), în 21 Aprilie 1841, că poate-se permite folosirea magnetizmului animalic, a răspuns, că: „*Usum Magnetismi prout exponitur non licere.*“ E adevărat, că aci nu se spune, că în ce sta acel „usus“ al magnetizmului animalic, și teologii încă îl explicau în diferite forme ⁶⁾ Dar dacă nu ni-se spune în rezoluția aceasta, ni-se spune în o altă rezoluție a Congregației S. P. (Sacrae Poenitentiarie) din 19 Maiu 1841. Episcopul din Losana (Lausanne, (Helvetia) expusese modul, în care se practiza magnetizmul animalic, și efectul lui, și apoi întreabă, că poate-se admite folosirea lui? Persoana magnetizată, zicea el, carea de regulă este câte o muiere, prin manevrările magnetizatorului ajunge în somnambulism magnetic. Atunci magnetizatorului o întreabă ori cu vocea, ori numai cu mintea, despre morburile celor de față, și ea cu totul tot ignorantă în ale medicinei, începe să descrie morburile cu deamăruntul, cu terminii lor tehnici, și prescrie medicinile de lipsă. Dacă morbosul nu este de față, sunt de ajuns câteva fire de păr din capul aceluia. Magnetizata spune ale cui sunt firele de păr, unde petrece el acum, ce face, ce morb are, etc. Cetește apoi magnetizata, cărți ori scrisori închise, cu ochii închiși, ba chiar și dacă i-se pun cărțile pe foale, cu toate că ea nu știe ceti. ⁷⁾ La acestea Congreg. S. P. a răspuns: „*Usum*

¹⁾ În revista „Revue des sciences ecclésiastiques“ din 1887.

²⁾ „Le merveilleux et la science“.

³⁾ Cours de philosophie. Namur, 1890.

⁴⁾ Tractatus de Deo Creatore, Ratisbonae, 1875 pag. 130—131.

⁵⁾ Compendium theologiae moralis, edit. XII. vol. I. pag. 245 și urm.

⁶⁾ De ex. Petrus Scavini: Theolog. mor. tr. 5 disp, 3 cap, 1: *Debreyne: Essai sur la Theolog. moral. pag. 322.*

⁷⁾ „*Postulatum Episcopi Lausanensis circa magnetismum.*“
„Eminentissime Domine.“

„Cum hactenus responsa circa magnetismum animaleminimae sufficere videantur, sitque magnopere optandum, ut tutius magisque uniformiter solvi queant casus non raris incidentes, infra signatus Eminentiae vestrae humiliter sequentia exponit.“

„Persona magnetizata, quae plerumque sexus est feminei, in eum statum soporis ingreditur, dictum somnambulismum magneticum, tam alte, ut nec maximus fragor ad eius aures, nec ferri ignisve ulla vehementia illam suscitare valeant. Ab solo magnetizatore, cui consensus suum dedit (consensus enim est necessarius) ad illud extasis genus adducitur, sive variis palpatibus gestulationibusve, quando ille adest, sive simplici mandato eodemque interno, cum vel plaribus locis distat.“

„Tunc viva voce, seu mentaliter, de suo absentiumque panitus ignotorum sibi morbo interrogata, haec persona evidenter indocta illico medicos scientia longe superat; res anatomicas accuratissime enuntiat; morborum internorum

magnetismi, prout in casu exponitur non licere.“ Adevărat, că aci e vorba despre magnetism. Dară aceasta n'are de a face nimica, pentru că hipnotizmul atunci se numia magnetism animatic. De altcum chestia nu e de nomine, ci de re. Și fiindcă atunci s'a condamnat magnetizmul animalic, din cauza fenomenelor superioare, e condamnat prin urmare și hipnotizmul de azi, din cauza acelorași fenomene superioare.

Când apoi întrebările deveniră tot mai dese, Congregația S. O. s'a văzut necesită să dea un decret general, în 28 Iuliu 1847. Ansă la decretul acesta au dat întrebările unui episcop (din Marianopol). El întrebase, că oare superstițioase ar fi fenomenele hipnotice, când o persoană hipnotizată ar spune lucruri, cari se petrec pe airea, ori în internul omului, ori când cineva e hipnotizat cu scopul, să i-se poată face vre-o operație chirurgicală? Congregațiunea a răspuns cu decretul următor: „*Exchizându-se ori ce greșală, superstiție, ori invocarea explicită ori implicită a diavolului, folosirea magnetizmului, adică folosirea mijloacelor fizice, de altcum iertate, nu este oprită de morală, nmai să nu se folosească spre scop neiertat, ori într'un mod oarecare rău. Folosirea însă de cauze și mijloace curat fizice, spre obținerea de lucruri și efecte supranaturale, ca să se explice pe cale fizică, nu este altceva decât o sinamăgire cu totul neiertată și eretică.*“ ¹⁾

in humano corpore, qui cognitu definitaque peritis difficillimi sunt, causam, sedem, naturam indigitat, eorumque progressus, variationes, et complicationes evolvit, idque propriis terminis; saepe etiam dictionum morborum diuturnitatem exacte praenuntiat, remediaque simplicissima et efficacissima praecipit.“

„Si adest personae, de qua magnetizata mulier consultitur, relationem inter utramque per contactum instituit magnetizator; cum vero abest, cincinnus ex eius caesarie eam supplet ac sufficit. Hoc enim cincinno tantum ad palam magnetizatae admoto, confestim haec declarat, quid sit (quin adspiciat oculis) cuius sint capilli, ubi nam versetur nunc persona ad quam pertinent, quid rerum agat, circaque eius morbum omnia supradicta documenta ministrat, haud aliter atque si medicorum more corpus ipsa introspeceret.“

„Postremo magnetizata non oculis cernit, ipsis volatis, quidquid erit illud leget legendi nescia, seu librum, seu manuscriptum, vel apertum vel clausum, seu capiti seu ventri impositum. Etiam ex hac regione eius verba egredi videntur. Hoc autem statu educta, vel ad iussum etiam internum magnetizantis vel quasi sponte sua ipso temporis puncto a se praenuntiato, nihil omnino de rebus in paroxysmo peractissimis conscire videtur, quantumvis ille duraverit: quatenam ab ipsa petita fuerint, quae vere responderit quae pertulerit, haec omnia nullam in eius intellectu ideam, nec minimum in memoria vestigium reliquerunt.“

„Itaque orator infra scriptus, tam validas cernens rationes dubitandi, an simpliciter naturales sint tales effectus, quorum occasionalis causa tam parum cum eis proportionata demonstratur, enixe vehementissimeque vestram Eminentiam rogat, ut ipsa pro sua sapientia ad maiorem Omnipotentis gloriam, necnon ad maius animarum bonum, quae a Domino redemptae tanti constiterunt, decernere velit, an posita praefatorum veritate Confessarius Parochusve tuto possit poenitentibus aut parochianis suis permittere.“

„1-o Ut magnetismum animaleminis characteribus aliisque similibus praeditum exerceant, tamquam artem medicinae auxiliatricem atque supplementariam;“

„2-o Ut sese illum in statum somnambulismi magnetici demittendos consentiant;“

„3-o Ut vel de se vel de aliis personas consulant illo modo magnetizatas;“

„4-o Ut unum de tribus praedictis suscipiant, habita prius cautela formaliter ex animo renuntiandi cuilibet diabolico pacto explicito, omni etiam satanae interventioni, quoniam hac non obstante cautione a nonnullis ex magnetismo huiusmodi vel iidem vel aliquot effectus obtenti iam fuerunt.“

„Eminentissimi DD. Eminentiae vestrae...“

„Friburgi Helvetiae, ex aedibus Episc, die 19 Maii 1841.“

R e s p o n s i o.

„Sacra Poenitentiarie, mature perpensis expositis, respondendum censet, prout respondet: *Usum magnetismi, prout in casu exponitur, non licere.*“

„Datum Romae, in S. Poenitentiarie, die 1 Iulii 1841.“

Card. Castracane m. p.

Ph. Pomella, S. P. Secretarius.

Cf. Ioannes Petrus Gury — Antonius Ballerini: Compendium theologiae moralis, Edit. XII, Prati 1894, vol. I. pag. 256.

¹⁾ „Est-il criminel quand on prétend savoir ce qui se passe dans les lieux fort éloignés, ou ce qui est tout a fait interieur et caché dans le coeur? Quand on s'en sert pour découvrir des valeurs ou malfaiteurs? Quand on en fait usage pour assoupir les personnes a qui il faut faire l'amputation de quelques membres, afin de les rendre insensibles à la douleur?“

Răspunsul a fost: „Pro nunc detur Decretum fer. III. loco IV. 28 Junii 1840 prout sequitur: „Remoto omni errore, sortilegio, explicita aut implicita daemone invocatione, usus magnetismi, nempe merus actus adhibendi media physica aliunde licita, non est moraliter vitiosus, dummodo non tendat ad finem illicitum aut quomodolibet pravum. Applicatio autem principiorum et medicorum pure physicorum ad res et effectus vere supernaturales, ut physice explicentur, non est nisi deceptio omnino illicita et haereticalis.“ Cfr. *Colectanea S. Congregationis de Propaganda Fide, Romae 1893, pag. 679 columna 1, nr. 1743.*

Și fiindcă cu toate acestea unii credeau că hipnotismul n'ar fi fost condamnat, chiar și dacă ar fi cuprins în sine fenomene superioare, și astfel îl practizau și mai departe, fără nici o deosebire; de aceea Congregațiunea S. O. s'a văzut silită să dea un al doilea decret în *contra hipno-spiritismului și a spiritismului*, cu datul de 4 August 1856. Cardinalii, membri ai acestei congregațiuni, „ponderând bine“, zice decretul, „cele ce s'au raportat de pretutindina de bărbați vrednici de credință, cu privire la experimentele magnetismului, au hotărât să se dea enciclica prezentă către toți episcopii, pentru extirparea abuzurilor magnetismului“.

„Căci s'a constatat, că un fel nou de superstiție se introduce prin fenomenele magnetice, prin cari mai mulți din zilele noastre se nizuiesc, nu să cerceteze științele fizice, cum ar trebui să o facă, ci ca să înșele și să seducă oamenii, cugetând, că s'ar putea descoperi lucrurile ascunse, depărtate și venitoare, prin arta magnetismului, și cu deosebire cu ajutorul anumitor muieruțe, cari întru toate depind dela semnul magnetizatorului.“ Și după ce ne spune, că în privința aceasta s'au fost dat mai multe decrete, cel din 21 April 1841, și cel din 28 Iuliu 1847, continuă:

„Deși prin decretul acesta se explică în deajuns liceitatea ori neliceitatea folosirii ori abuzului cu magnetismul, totuși atât de tare a crescut răutatea oamenilor, cât neglijând studiul iertat al științei, și umblând mai bucuros după curiozități, se fălesc că ei ar fi aflat ceva mijloc de a divina ori de a spune lucruri ascunse, cu o mare periclitare a sufletelor și cu dauna societății civile“. De unde a urmat, zice mai departe decretul, fenomenele somnambulismului și ale vederii clare, în cari muieruțele acelea spun că ar vedea și lucruri, cari nu se pot vedea; tractează despre religione, cheamă sufletele morților; primesc răspunsuri; spun lucruri necunoscute, și cari se petrec în depărtare. „În toate acestea se află înșelăciune cu totul neiertată și scandal în contra onestității moravurilor, de orice artă ori iluzie s'ar folosi, pentru că s'ar folosi mijloace fizice spre efecte nenaturale“. De aceea îndeamnă episcopii să combată abuzul acesta al magnetismului, ca „turma Domnului de dușmani să fie apărată, credința să fie păzită, și credincioșii încredințați lor, scutiți de corupția moravurilor.“¹⁾

¹⁾ „In Congregatione Generali S. R. et Universalis Inquisitionis habita in Conventu S. M. supra Minervam (fer. IV. 30 Iulii 1856) Eminentissimi ac Reverendissimi DD. Cardinales in tota republica christiana adversus haeticam pravitatem Generales Inquisitores, mature perpensis iis quae circa magnetismi experimenta a viris fide dignis undequaque relata sunt, decreverunt edi praesentes literas encyclicas ad omnes Episcopos ad magnetismi abusus compescendos.“

„Etenim compertum est, novum quoddam superstitionis genus inveni ex phaenomenis magneticis, quibus haud scientiis physicis enucleandis, ut par esset, sed decipiendis, ac seducendis hominibus student neotericis plures, rati posse occulta, remota, ac futura detegi magnetismi arte, vel praestigio, praesertim ope mulierularum, quae unice a magnetizatoris nutu pendent.“

„Nonnullae iam hac de re a S. Sede datae sunt responsiones ad peculiare casus quibus reprobantur tamquam illicita illa experimenta, quae ad finem non naturalem, non honestum, non debitis mediis adhibitis assequendum ordinantur; unde in similibus casibus decretum est Feria IV. 21 Aprilis 1841. *Usus magnetismi, prout exponitur, non licere.* Similiter quosdam libros eiusmodi errores pervicaciter disseminantes prohibendos censuit S. Congregatio. Verum quia praeter particulares casus de usu magnetismi generatim agendum erat, hinc per modum regulae sic statutum fuit Feria IV. 28 Iulii 1847: *Remoto omni errore etc.*“ (Decretul de mai înainte.)

„Quamquam generali hoc decreto satis explicetur licitudo, aut illicitudo in usu, aut abusu magnetismi, tamen adeo crevit hominum malitia, ut neglecto licito studio scientiae, potius curiosa sectantes magna cum animarum iactura ipsiusque civilis societatis detrimento, ariolandi divinandive principium quoddam se nactos gloriantur. Hinc somnambulismi, et clarae intuitionis, uti vocant praestigiis mulierulae illae gesticulationibus non semper verecundis abreptae, se invisibilia quaeque conspiciere effutiunt, ac de ipsa religione sermones instituere, animas mortuorum evocare, responsa accipere, ignota ac longinqua detegere, aliaque id genus superstitiosa exercere ausu temerario praesumunt, magnum quaestum sibi, ac dominis suis divinando certo consecutur. In hisce omnibus quacumque demum utantur arte, vel illusionem, cum ordinentur media physica ad effectus non naturales, reperitur deceptio omnino illicita, et scandalum contra honestatem morum.“

„Igitur ad tantum nefas, et religioni, et civili societati infestissimum efficaciter cohibendum, excitari quam maxime debet pastoralis sollicitudo, vigilantia ac zelus Episcoporum omnium. Quapropter quantum divina adiutrice gratia, poterunt locorum Ordinarii, qua paternae charitatis monitis, qua severis obiurgationibus, qua demum iuris remediis adhibitis, prout attentis locorum, personarum, temporumque adiunctis, expedire in Domino iudicaverint, omnem impendant operam ad huiusmodi magnetismi abusus reprimendos et avellendos, ut dominicus grax defendatur ab inimico homine, depositum fidei sartum tectumque custodiat, et fideles sibi crediti a morum corruptione praeserventur“.

Cfr. *Collectanea etc.* pag. 685 nr. 1754.

Spiritismul.

Conceptul exact al spiritismului, dacă vrem să fim imparțiali, nu-l putem da, până ce nu vom studia natura fenomenelor spiritistice. Motivul este, pentru că auctorii, cari se ocupă cu fenomenele spiritistice, și cu explicarea lor, nu sunt de acord. Căci pe când unii (*Dr. Perty* † 1884, *Crookes*, *Lombroso* etc.) vreau să vadă într'însele nește fenomene naturale produse de forțe naturale, dar până acuma necunoscute; pe atunci alții atribue fenomenele spiritistice spiritelor din lumea cealaltă. Și cești din urmă, încă nu sunt de o părere; căci pe când unii le atribue sufletelor morților, de ex. *Allan Kardec*, care mai înainte se numia *Leo Hipolit Denisard Rivail*; *B. P. Hașdeu*, și în general toți spiritiștii; pe atunci alții, de ex. *Dr. Schneider*, *Dr. Schneid*, *Dr. Anton Dippel*, *Gio. Giuseppe Franco*, etc., le ascriu spiritelor sau ingerilor răi.

Dar ca totuși să avem ceva idee despre spiritism, deja dela început, voi expune conceptul spiritismului, fie și numai în general. Sub *spiritism* așadar se înțelege un complex de fenomene și de fapte, cari stărnesc mirarea noastră, împreunate cu unele descoperiri, produse de nescari forțe naturale necunoscute ori de spirite din lumea cealaltă.

Articolul I.

Istoricul spiritismului.

Spiritismul de azi s'a născut în America, în Statele-Unite. Acolo nu departe de New-York era o comună: *Hydesville*, și într'însa o familie săracă, dar cinstită, cu numele *Fox*. Cinci erau membrii familiei: părinții și trei fete: *Lia*, *Caterina* și *Margareta*. Într'o seară din Iunie 1847, mergând copilele să se culce, una din ele lovi dealungul un obiect din casă, ca în jucărie. Spre mirarea lor loviturile se repetă de sine. Ba începură să se audă lovituri sau pocnituri de acestea și în alte mobile din casă, apoi în pereți, padiment și plafon. Repetându-se bătăturile acestea, și mai cu samă sara, fetele împreună cu mama lor, începură să vegheze și să cerce cauza loviturilor. Una din ele, *Caterina* își trase degetele de pocniră la încheieturi, și invită pe necunoscutul cu vorba, să facă și el așa; și numai de cât se auziră pocniturile corăspunzătoare, în aer. Lovi încet masa pe partea din jos, și lovitura înceată se repetă. Ziseră deci necunoscutului, să bată una, două, trei, etc., și așa se întâmplă; să le spună, că de câți ani sunt, și le-a spus. Era limpede pentru ele, că au de a face cu o ființă înțelegătoare. De aceea vreau să între cu ea în conversație, și statoresc nește semne convenționale: O lovitură să însemne: *nu*; două lovituri: *se poate*; trei: *da*. Dar mijlocul acesta de comunicație intelectuală nu era îndestulitor, pentru că cu ajutorul lui nu puteau să primească destăinuri dela necunoscut, ci numai răspunsuri la întrebări, cu: *da*, *se poate*, *nu*. De aceea statoriră alte semne convenționale. Scrieră altabetul pe o hârtie, purtându-și degetele pe litere. Când ajungeau la litera, ce o voia necunoscutul, se auzia o lovitură. Scriau apoi literile însemnate, formau cuvintele, și în forma aceasta primiau destăinuri dela necunoscut. Necunoscutul zicea că ar fi spiritul unui anumit *Carol B. Rosna*, carele ar fi locuit în casa aceea, și cu cinci ani mai înainte ar fi fost omorât și îngropat în pivniță. Săpară deci în pivniță, și de fapt și aflară la o afunzime de câteva urme, nește resturi de osămiute.

Vestea despre cele ce se petreceau în casa lui *Fox*, se lăță în întreagă comuna. Curioșii veniau cu grămada. Unii ziceau, că ar fi înșelăciuni de ale copilelor *Fox*; alții credeau că ar fi lucruri necurate. Ba locuitorii atăcară chiar și copilele, așa că numai cu ajutorul poliției putură să fie mântuite de furia poporului. *Margareta*, văzând cum stau trebile, a trecut la religionea catolică, căci familia *Fox* era protestantă. Eșiră și două comisiuni la fața locului, cari constatară faptele, și enunțiară, că n'are loc înșelăciunea din partea copilelor.

(Va urma.)

Editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa

„Sămănătorul“ Revistă Literară. Anul V. Nr. 8. cu următorul sumar: N. Iorga, Despre teatrul „Național“ al capitalei Românești. — D. Nănu, Rivalul (poezie). — Teodor Porcnic, Partidele politice din Rusia și mișcarea națională a Românilor din Basarabia. — Ecaterina Puiuș, Sonet. — Ion Bărseanu, Din Constanța la Constantinopol. — Fatma, Caiet blând respiră-te (poezie). — X., Cugetări. — Virgil Caraiuan, Aliman Voinicul. — J. M. Marinescu, Hiliogabal (sonet). — N. Iorga, Cronică. — În supliment: La Mănăstire; Casă de poștă (după Doussault). Ilustrații.

Poșta Administrațiunii.

Am primit și cuităm abon. dela:

Bichigiu (Năsăud) în urma coresp. Dto 28/12 1905 sau îndreptat și anul 1906 este achitat. *Capnic* pe 1906 sem. I. *R. Ios, Orade* pe 1906 sem. I. *Vaidel* (Orăștie) pe 1905. *Mihail* pe 1905. *Girold* pe 1905. *Aghirez* pe 1905. *Blagea* pe 1906 sem. I. *Sescaș* pe 1904. *Sacalul-de-Câmpia* pe 1905. *Kis-Sajó* pe 1906. *Oarfa-de-Jos* pe 1906. *Mihaciu* pe 1905. *Tămăria* pe 1904 și 1905. *Bernadea* pe 1906. *Dârgea* pe 1904 sem. 2-lea și 1905 întreg. *Sibiu* pe 1905 sem. 2-lea și 1906 sem. I. *Arad* pe 1900, 1901 și 1902 sem. I. *H. T. Mociu* pe 1906. *Drămbariu* pe 1905. *Borgó-Bistrița* pe 1903 și 1904. *Foiaia Vă* merge din Ianuar 1899, și ați plătit în 21 Ianuar 1899 2 fl. în 17 April 1899 1 fl. și în 11 Aug. 1899 3 fl. Cu acestea s'a plătit anul 1899. În 1900 și 1901 nu s'a plătit nimic. În 22 Ianuar 1902 sau plătit 12 Cor. prin cari sau chitat an. 1900; iar în 30 Iunie 1903 s'au plătit 24 Cor. prin cari s'au chitat anii 1901 și 1902. În anii 1904 și 1905 nu s'a plătit iarăși nimic. — Acum, în 15 Februar 1906 s'a trimis 24 Cor. și prin ele se chitează, precum am amentit mai sus, anii 1903 și 1904. Deci an. 1905 rămâne în restanță. Alți bani dela DVoastră nu am primit; și de cumva ați mai trimis, — binevoiiți a ne comunica când și cui ați trimis, ca să vedem de ei și să îndreptăm greșala. *Simană* pe anii 1899 și 1900 *Remetenez* pe 1895 sem. 2-lea. Dacă ați primit foaia și a-ți cetit-o atâtea ani, să cuvine, ca să vă îngritiți și de plățirea ei... La atâtea provocări ce v'am făcut, nu ați reflectat de loc; iară acum ne răspundeți sofistic: că nu puteți plăti foaia, fiind ea prenumărată pe numele *Augustin Pelle*. Vă rogăm a ne spune, cine li sunt urmașii, și unde să ață? ca să ne adresăm aceloră, să-și facă datorința. *Medias* pe 1905. Recepția postală servească drept cuitanță. *Orăștie* pe 1906. *Lopadea-rom.* pe 1904. *Silvașul-sup.* (p. Hațeg) pe Nov.—Dec. 1905 și întreg an. 1906. *Ucea-de-sus* pe 1903 sem. 2-lea. *Ufalău-rom.* (p. Teacă) pe anii 1900—1905. Primiți mulțăm. *Gărbău-ung.* pe 1899, 1900 și 1901 sem. I. *Cursău* pe 1906. *Er-Hatvan* pe 1906 sem. 2-lea și 1907 sem. I. Regretăm greșelile din Calendar, și vă rogăm să binevoiiți a ni-le arăta, ca să se îndrepte pe venitor. *Afel* pe 1905 și Ianuar—Februar 1906. *Gardánfalva* pe 1905. *Váradolaszi-rom.* pe 1906. *Batizvasvári* pe 1906.

Durerile de stomac

sunt în celea mai multe cazuri urmările unei mistuiri slabe și apar ca **insomnie, lipsa poftei de mâncare, junghiuri, jăgărae, sgârchiuri de stomac, amefeli, durera de cap, tusă cu flegmă, anemie, clorosă, gălbinare etc.** și cari duc la un morb greu, dacă omul nu să va îngrijă din bună vreme. — Contra durerii de stomac, s'a folosit de mult și se folosește și azi cu mare putere de vindecare picurii de stomac dela **MARIACELL** cunoscuți sub numele

Picuri de stomac alui Brady cari s'au dovedit de cei mai buni picuri pentru stomac.

Mii de epistole de recunoștință și mulțăm. ită.

Când li cumpărăm din potecă să-i cerem cu numele picurii de stomac alui Brady și să nu ne lăsăm înduplecați să ni-se dea alții. Picurii lui Brady sunt pachetați în scutulă roșie și afară de marca din jos sunt provăzuți și cu semnarea preparatorului.

Ca să ne ferim de imitațiuni trebuie să-i comandăm de-a dreptul dela

farmacia Brady K. „Regele Ungariei“

Viena I., Fleischmarkt 242.

de unde, spedându-se înainte 5 cor. vei primi 6 sticle, sau pentru 4.50 cor. vei primi 3 sticle duble froo.

O interesantă broșură de invitațiuni să de la cerere gratis

(32) 5-6

BIBLIOTECA UNIREI.*)

1. **Benhur** sau zilele lui Mesia, de Levis Wallace, 2 v. 2-90
2. **M. Eminescu.** Studiū critic —30
3. **Câte-va momente din începuturile bisericii rom.** de C. Auner —20
4. **Nume de familie la românii din Ungaria,** de A. Viciū. —12
5. **Din viața lui I. Micul** de M. Străjan —16
6. **Albertina.** Povestire de Dr. V. Bojor. —30
7. **Cestiuni din dreptul bis. unite** p. I. II. 3-40
8. **Cele doue fețe ale lumii** de Nicu —30
9. **Ziua Deșteptării** de Aurel Fodor —16
10. **Cele două conștiințe,** pieză teatrală în 5 acte, trad. de Simion Zehau —40

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 10 Nrii, li primesc cu 6-10 cor. în loc 8-84 cor.

A apărut:

LITURGIERIUL

Prețul unui ex. pe hârtie „prima“
 crudo 6 cor.
 legat 9 „
 Pe hârtie velină consistentă:
 crudo 5 cor.
 legat 8 „

Cruce sau stea dublă

electro-
magnetică

D. R. G. M. Nr. 88503.

Vindecă și înviorază pe lângă garanță: reumă, astmă, (respirație grea), **insomnie** vijelirea urechilor, auzirea grea, epilepsie, nervositate, neapetit, gălbinare, durere de dinți, durere de cap, impotență, influență, precum și ori-ce morb de nervi. Morbosul, care nu se vindecă în timp de 45 de zile folosind aparatul de sub Nrul 88503, își reprimește banii numai decât. Acolo unde n'a folosit nici un medicament, cercați aparatul meu; sum convins despre sigurul meu aparat.

Prețul aparatului mare e cor. 6. —
e de aplicat la morburî vechi.

Prețul aparatului mic e cor. 4. —
e de aplicat la morburî mai ușore.

Spediția centrală de vânzare li trimite în țară și străinătate cu rambursă, sau dacă banii se trimit înainte.

SCHIEFFER D. SÁNDOR

BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.

16 (44—52)

Iulius Erös.

Sibiu (Nagyszeben) strada Cisnădiei 3.

Tot felul de oroloage, juvaere din aur și argint, — tăcămuri din argint, recuisite de aur și argint pentru biserici.

☞ Cel mai mare deposit din Ardeal ☜

Mare deposit de sticle măritoare, ocheane și binocle

Comandele se esecută numai pe lângă rambursă.

Reparările se esecută prompt și eftin.

Cumpăr eventual schimb cu cel mai mare preț curent obiecte vechi de aur și argint și petri scumpe.

☞ La cerere trimit franco și gratis Prețcurent ilustrat. ☜

Nr. 3016. F. Orologiu cilindru remontoir din argint, cu acoperișuri duple de o construcție puternică și trainică, costă 7-50 coroane.

(5) 21—52

Gratuit:

o cumpenă de casă și o mașină de fierț.

Din cauza imbulzelei prea mari a marfei trimit în totă lumea renumita și de totă lumea plăcuta marfă din argintul de Mexico, și anume:

6 lingurițe, 6 furculițe, 6 linguri de masă, 12 lingurițe de cafea, 6 cuțițe de desert, 6 furculițe de desert, 1 lingură pentru supă, 1 lingură pentru lapte, 2 luminări elegante pentru salon, toate din argint de Mexico

total 46 bucăți numai 6 fl. 50 cr.

Afară de acestea fie-care cumpărător primește ca dar, și pe lângă garanță

o cumpenă de casă de o putere de 12 1/2 kgr.

Argintul de Mexico este un metal alb (și dinlăuntru) despre calitatea căruia primește garanța pe 25 ani. Spedițiunea se face și prin rambursă ori prin trimiterea ba.

SCHIEFFER D. SÁNDOR,
BUDAPEST, VIII, s. Bezeredy Nr. 3.

— Pentru 5 corone —

trimit 4 1/2 chilo (vre-o 50 bucăți), bun și fin

☉ Săpun de toaletă ☉

pregătit din: trandafir, liliie, viole, resedă, jasmîn, iăcrămîore.

Banii să se trimită înainte, ori se vor ridica cu rambursă.

Alexandru D. Scheffer,
Budapesta, VIII. Bezeredy 3.